

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΟΔΟΣ ΚΥΝΟΣΑΡΓΟΥΣ ΑΡΙΘ. 36
ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΜΕΛΑ ΑΡΙΘ. 11
ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΑΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ
10 ΔΕΠΤΑ 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ

Έν Έλλάδι, έτησία Αρ. 6
" " έξάμηνος " 4
Έξωτερικού έτησία Φρ. 10
" " έξάμηνος " 6

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεραπεία τής φθίσεως, υπό Α.Α. Π. — Θεωρία τής προόδου (συνέχεια και τέλος), υπό Φρίκ. — Η λέξις του Καμθρώνος, υπό Άστέρος. — Οι χώροφύλακες των Πατησίων, υπό Ρού. — Περίεργον φαινόμενον. — Σωσάννα Ραμώ (έπιφυλλίς μετά εικόνων), υπό Maurice de Fos. — Σκέψεις. — Αφέλιμοι γνώσεις. — Εθέρραπελα. — Δινίγματα. — Ανταποκρίσεις τής «Φύσεως».

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΦΘΙΣΕΩΣ

Η θεραπεία τής φθίσεως, ήτις μέχρι τουδε άπετέλει τον μεγαλύτερον σκόπελον και τόν μεγαλύτερον στίγμα τής ιατρικής, φαίνεται ότι άνήκει πλέον εις τά τετελεσμένα γεγονότα. Άς άναπνεύση επί τώ χαρμούνφ άκούσματι ή πάσχουσα άνθρωπότης και άς τονίση ύμνους προς τήν θεάν 'Επιστήμην' διότι αύτη είνε κατάκτησις καθαρώς έπιστημονική. Άν αι πλείσται και μέγισται των άνακαλύψεων τής θεραπευτικής, ως ο δαμαλισμός, ή κίνα, ο ύδράργυρος κλπ. όφείλονται κατά μέγα μέρος εις τήν τύχην και τήν τυφλήν έμπειρίαν, ο Κώχ προέβη εις τόν μέγα αύτου έργον έκ προδιαγεγραμμένου σχεδίου, βασιζόμενος επί των τελευταίων προόδων τής επιστήμης, των όποιων τούτο είνε φυσική συνέπεια. Η θεραπεία τής φθίσεως είνε τι, τόν όποιον, εις ο σημείον είχον φθάση τά πράγματα, από ήμέρας εις ήμέραν άνεμένετο. Η μεγαλοφυία του Κώχ δέν έκαμεν ή να έπισπεύση τά γεγονότα ή άνακάλυψις δέ αύτου είνε μία έτι και ή περιφανεστάτη έκ των εύρηγερτικών επί τής άνθρωπότητος έφαρμογών των επιστημονικών αληθειών, εις τάς όποιάς άπόκειται ή κυριαρχία του μέλλοντος.

Τάς βάσεις τής κατά τά τελευταία έτη τελεσθείσης εν τή ιατρική επιστήμη έπαναστάσεως έθηκεν ο μέγας Παστέρ διά τής άνακαλύψεως των μικροοργανισμών των ζημώσεων. Από τούτου μέχρι τής άνακαλύψεως των μικροβίων των νόσων δέν ύπήρχε παρά έν βήμα, καθόσον αι νόσοι δύνανται να θεωρηθώσιν υπό τινά έποψιν, ως ζυμώσεις τελούμεναι εν τώ ζώντι οργανισμώ. Τά μικρόβια των διαφόρων νοσημάτων ήρχοντο εις φώς τόν έν μετά τόν άλλο. Η σπουδαιοτάτη των άνακαλύψεων τούτων ήτο ή υπό του αύτου Κώχ γενομένη του βακίλλου τής φθίσεως. Τόν γερονός τούτο μετέβαλεν άρδην τάς επί τής βροτολογίου νέσου κρατούσας τάς έν τή επιστήμη ιδέας. Έκτοτε έτέθη έκτός πάσης άμφιβολίας ή λοιμώδης και συνεπώς ή μολυσματική τής νόσου ταύτης φύσις έπι-

κυρωθέντων ούτω υπό των πραγμάτων περιφανώς των περι τούτου παρά τώ λαφώ έξ άμνημονεύτων χρόνων πρεσβευμένων. Πρώτη έφαρμογή τής άνακαλύψεως ταύτης ύπήρξεν ή λήψις προφυλακτικών κατά τής φθίσεως μέτρων. Η φθίσις έπαυσε πλέον να θεωρηται ως έχθρός άόρατος, κατά των άλλεπαλλήλων κτυπημάτων του όποιου είμεθα ήναγκασμένοι να μένωμεν με έσταυρωμένας τάς χείρας, άγνοούντες πόθεν ταύτα προήρχοντο. Και τοι στερούμενοι εισέτι των μέσων να καταπολεμήσωμεν άποτελεσματικώς τήν νόσον μετά τήν έγκατάστασιν αύτης εν τώ ήμετέρω οργανισμώ, ήδυνάμεθα όμως έν μέτρω τινί να άποκρούσωμεν τάς προσβολάς

της. Άλλά τούτο δέν ήτο αρκετόν έπρεπε και τόν πρώτον να έπιτευχθή. Τόν φυσικώτερον προς τούτο μέσον ήτο να εύρεθί θεραπευτική άγωγή, ή όποία να καταστρέφη ή να καθιστῃ άβλαβίς τόν μικρόβιον, και έν τώ οργανισμώ έγκατεστημένον, καθώς καταρωθόντο τούτο επί των παρασκευασμάτων των μικροβιολογικών εργαστηρίων. Προς τήν διεύθυνσιν ταύτην άπειρος έργασία έγένετο. Όλα τά γνωστά άντισηπτικά είτε μικροβιοκτόνα φάρμακα διά πάσης δυνατής όδου εισήχθησαν εις τόν οργανισμόν. Άλλ' ή μεθόδος αύτη προσέκρουε κατ' άνυπερβλήτου μέχρις ώρας προσκόμματος. Τά έκτός του οργανισμού άποκτεινοντα τά μικρόβια φάρμακα διά να φέρωσι τόν αυτό άποτέλεσμα και εις τά έν τώ οργανισμώ έγκαταβιούντα έπρεπε να εισαχθώσιν εις αυτόν εις δόσεις τοσοούτω μεγάλας, ώστε θα έπέφερον άναγκαιώς τόν θάνατον και εις αυτά τά άνατομικά στοιχεία του όρ-

Η Σωσάννα Ραμώ έθελοντής εν Κρήτη.

γανισμοσ. Τόν ιδανικόν λοιπόν τής μεθόδου ταύτης ήτο να εύρεθί φάρμακον έξασκοϋν έκλεκτικήν ενέργειαν επί των μικροβίων χωρίς να παραβλάπη τήν ανατομικήν του σφύματος ύφήν. Και τόν φάρμακον τούτο δέν ήτο άδύνατον να εύρεθί καθότι τόν τοιοϋτον δέν θα ήτο άνευ προηγουμένου έν τή ιστορία τής θεραπευτικής. Άναμφιβόλως εις τοιαύτην τινά ενέργειαν όφείλεται ή άνυσιμότης τής κινήσεως κατά των διαλειπόντων πυρετών, του ύδραργύρου και του ιωδούχου καλίου κατά τής συφιλίδος, του σπειραϊκού νάτρου κατά του όξέος ρευματισμοϋ.

Ἄλλ' ἐκτός ταύτης καὶ ἄλλη ὁδὸς περισσότεροστέρας παρέχουσα ἑλπίδας ἦτο ἀνοικτὴ ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης. Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι τὰ λοιμώδη νοσήματα τὸν ἀπαξ ὑπ' αὐτῶν προβληθέντα καθιστῶσιν ἀνεπίδεκτον δευτέρας τῆς αὐτῆς νόσου προσβολῆς. Τῆς ιδιότητος ταύτης τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων ἐκπαλαί ἐζήτησαν νὰ ἐπωφεληθῶσι κατὰ τῆς εὐλογίας· ἐνοφθαλμιζόντες δηλαδὴ τὸν ἰὸν τῶν ἐλαφροτέρων τῆς νόσου μορφῶν ἐζήτησαν νὰ καταστήσωσι τὸ σῶμα ἀνόσητον ὑπὸ τῶν βαρυτέρων. Τὸ αὐτὸ περιπτώει καὶ ἐπὶ τῆς σφιγλίδος βραδυτέρου. Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἀπέβησαν ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν· διότι ἡ τεχνητῶς παραγομένη νόσος ἀπέβαινε πολλὰκις ἐπίσης βαρεία, ὅσον καὶ ἐκείνη ἀπὸ τῆς ὁποίας ἤθελον νὰ προφυλάξωσι τὸν ὄργανισμόν· ἦτο δὲ αὕτη ἐν οὐδὲν ἁπλοῦς περιπτώσει τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ ἐκείνην. Εὐτυχιστοτέρου ὑπῆρξεν ὁ Γένερ, ὁ πρόδρομος οὗτος τοῦ Παστέρ καὶ τοῦ Κῶχ, καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἀνθρωπότητος ἀποκτήσας. Οὗτος ἐπέτυχε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν δαμαλίδα, νόσον περιμεφερῆ πρὸς τὴν εὐλογίαν, ἀλλὰ καλοθετεράν αὐτῆς καὶ ἐντελῶς ἀκίνδυνον, δυναμένην δὲ ἐπὶ τινα χρόνον νὰ ἐξασφαλίζῃ τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῆς εὐλογίας. Ἀρνεῖ νὰ παραβάλλῃ τις τὴν στατιστικὴν τῶν θυμάτων τῆς εὐλογίας πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Γένερ διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.

Ἄλλ' ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Γένερ δὲν ἠδύνατο νὰ γενικευθῇ διότι δὲν ἦτο εὐκόλον δι' ἕκαστον τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων νὰ εὐρεθῇ ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν δαμαλίδα νόσος. Ἐνταῦθα ἀναφάνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ μεγαλοφύα τοῦ Παστέρ μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς λύσης ἐργασιῶν αὐτοῦ. Ὁ Παστέρ μετεχειρίσθη αὐτὸν τὸν ἰὸν τῶν δύο τούτων νοσημάτων, τὸν ὁποῖον ὁμῶς κατῴρθωσε διὰ διαφορῶν χημικῶν καὶ φυσικῶν μέσων νὰ ἐξασθενίσῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταστῇ οὗτος ἀκίνδυνος, χωρὶς ν' ἀποβάλλῃ τὰς προφυλακτικὰς αὐτοῦ ιδιότητάς. Ὅτε ὁ Παστέρ ἐφῆρμοσε τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἀνθρώπον τὰ ἐπὶ τῆς λύσης πειράματα του, ἐξέπληγχε τὸ ὅτι εἰς τῶν ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων, διότι ἀμέσως κατεδείχθη, ὅτι ὁ κατασκευασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἰὸς δὲν ἐκέκτητο μόνον προφυλακτικὰς, ἀλλὰ καὶ θεραπευτικὰς ιδιότητάς· ἠδύνατο δηλαδὴ νὰ θεραπεύσῃ καὶ τοὺς προσβληθέντας ἤδη ὑπὸ τῆς νόσου. Διότι ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων δύναται νὰ θεωρηθῇ σήμερον ὡς ἀποδεδεγμένον, ὅτι τὰ νοσογόνα μικροβία ἐκκρίνουσι διαφόρους οὐσίας ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι εἶναι αἱ τὴν νόσον παράγουσαι καὶ διατηροῦσαι, καὶ ἄλλαι αἱ τὰς προφυλακτικὰς καὶ θεραπευτικὰς κατὰ τῆς αὐτῆς νόσου κεκτημένας ιδιότητάς. Ἡ ἀπομόνωσις δὲ τῶν τελευταίων τούτων ἀπὸ τῶν πρώτων, ἧτις δὲν κατῴρθωθη εἰσέτι μετὰ τῆς δεύσης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ἐπιτυγχανομένη, θὰ ἀπέτελει τὸ ἄκρον ἄκρον τῆς τελειότητος τῆς μεθόδου τοῦ Παστέρ. Παράδοξος καὶ μυστηριώδης ἐνέργεια τῆς φύσεως. Ἐν αὐτῇ τῇ νόσῳ νὰ περιέχεται καὶ τὸ κατ' αὐτῆς φάρμακον!

Ἡ μέθοδος τοῦ Παστέρ ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα, ὅτι δύναται καταλλήλως ἐκάστοτε προσαρμοζομένη νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ πάντων τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων. Δὲν καθυστέρησε δὲ ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου ἐργασία ἐκ μέρους τοῦ τε Παστέρ, τῆς σχολῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἐπιστημόνων. Οὕτω συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τοῦ Κῶχ, καὶ ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀνακοινώσεως λαβόντες ἀφορμὴν οἱ Grancher καὶ Martin, ἀνεκοίνωσαν ἐνώπιον τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἀσχολοῦνται εἰς πειράματα ἐπὶ τῶν κινικῶν, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἐπέτυχον μεγαλύτεραν ἀντίστασιν κατὰ τῆς πειραματικῆς φυματιώσεως καὶ σχετικὴν τινα ἀπ' αὐτῆς ἀνοσίαν.

Ἄλλ' εἰς τὸν Κῶχ ἐπεφυλάσσετο ἡ δόξα νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κινήσεως ταύτης καὶ νὰ φθάσῃ πρῶτος εἰς τὸ πανταχόθεν τοσοῦτω πυρετωδῶς ἐπιδικωμένον ἀποτέλεσμα. Ἄν καὶ ἡ ἐργασία τοῦ Κῶχ δὲν ἐπερατώθη εἰσέτι, ἡ μεγάλη τοῦ ἀνδρὸς αὐθεντία καὶ ἡ ἄκρα ἐπιφυλακτικότης οὐδεμίαν ἀπολείπουσιν ἡμῶν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς τελικῆς αὐτοῦ ἐπιτυχίας. Τὴν πεποίθησιν ἄλλως τε ταύτην συμμερίζονται καὶ

οἱ κορυφαῖοι τῆς ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἐπιστήμης. Ἄγνωστος ἡμῖν διατελεῖ μέχρις ὥρας ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Κῶχ ἐνεργεῖ τὰς ἐνέσεις του καὶ ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν πρὸς παρασκευὴν αὐτοῦ μετεχειρίσθη. Καὶ ἀναφέρει μὲν ἐν τῇ πρώτῃ ἐνώπιον τοῦ ἐν Βερολίῳ Διεθνούς Συνεδρίου τῶν Ἰατρικῶν Ἐπιστημῶν ἀνακοινώσει αὐτοῦ, ὅτι διὰ δι-ἀφόρων χημικῶν μέσων ἐπέτυχε ν' ἀποκτείνῃ τὰ μικροβία τῆς φυματιώσεως ἐν ταῖς ἐκτός τοῦ ζῶντος ὄργανισμοῦ παρασκευαζομέναις καλλιεργείαις αὐτῶν, ὡς ἰσχυρώτερον δὲ πάντων τούτων θεωρεῖ τὸν κυανοῦχον χρυσόν, διὰ τῆς τοῦ ὁποίου εἰς τὸ δις ἑκατομμυριοστὸν ἀρκεῖ νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο· ρητῶς ὁμῶς διαβεβαίωσι κατατέρω, ὅτι δὲν εἶνε αὕτη ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἐν ταῖς ἐπὶ τῶν ζῶων καὶ βραδυτέρου ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων πειράμασιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν συμπημάτων τὰ ὅποια γεννᾷ ἡ ἐνέσις τοῦ ἀντιφυματικοῦ τούτου ὑγροῦ, καὶ ἐξ ἄλλων λεπτομερειῶν τῆς δευτέρας τοῦ Κῶχ ἀνακοινώσεως, δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῶς μικροβιοκτόνου φαρμάκου, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ προϊόντος ἐργασίας προσεγγιζούσης πρὸς τὰς ἐργασίας τοῦ Παστέρ καὶ τῶν Γάλλων ἐρευνητῶν.

Διὰ τὸ πλήρες τῆς ἐκθέσεως ἡμῶν ταύτης ποιούμεθα μνείαν ἐνταῦθα καὶ ἐτέρας μεθόδου, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, νομίζομεν, λαβούσης τὴν ἀρχὴν, ἧς ἐπειρήθησαν τελευταῖον πρὸς θεραπεία τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων. Ἡθέλησαν δηλαδὴ νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸν Δαρβίνειον νόμον τοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἀγῶνος, ὅστις ἐπεκτείνει, ὡς φαίνεται, τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπειρῶν μικρῶν, καὶ ν' ἀντιτάξωσι μικροβία κατὰ μικροβίων. Οὕτω ἐπ' ἐσχάτων ἐλέγχθη, ὅτι ἐνοφθαλμιζόντες τὸν στρεπτόκοκκον τοῦ ἐρουσιλάτου, δυνάμεθα νὰ ἐξοντώσωμεν τὸ βακίλλιον τῆς φυματιώσεως. Ἄλλ' ἡ περὶ τούτου κρίσις ἀπόκειται εἰς τὸ μέλλον.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ περὶ τούτου, ἀναμένοντες μέχρις οὗ ὁ ἐκ Γερμανίας σοφὸς θεωρητὴς εὐκαιρὸν νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν σύστασιν τοῦ ἀντιφυματικοῦ αὐτοῦ ὑγροῦ, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως δὲν δύναται νὰ βραδύνῃ καὶ ἐπὶ πολὺ, συνεισῶμεν τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν φωνὴν πρὸς τὴν παγκόσμιον ἡχὴ τῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀνακάλυψιν.

A. A. Π.

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἀπομακρύνας δὲ τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν συλλογιστικὴν ἀφαίρεσιν ἔδωκεν οὕτως εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα τὸ ἀποτελεσματικώτατον μέσον, τὴν ἀσφαλεστάτην μέθοδον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, τὴν παρατήρησιν φωτισμένην ὑπὸ τοῦ πειραματισμοῦ καὶ γονιμοποιουμένου ὑπὸ τῆς ἐπαγωγῆς, ἧτις, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σύγκρισιν, παρίσταται ὡς διπλῆ κλίμαξ, δι' ἧς τὸ πνεῦμα ὑψοῦται ἀπὸ τῆς γνώσεως τῶν πραγμάτων εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων, ἐπὶ τῶν φαινομένων εἰς τὰς παραγωγικὰς αὐτῶν ἀρχάς, ἀπὸ τῶν ἐπὶ μέρους φαινομένων εἰς τοὺς γενικοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἵνα κατόπιν ἀπὸ τῶν αἰτιῶν κατέλθῃ εἰς τὰ ἀποτελέσματα, ἀπὸ τῶν γενικῶν νόμων καὶ τῶν ὁμάδων τῶν φαινομένων εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐφαρμογὰς.

Οὕτω, μόλις αἱ φιλοσοφικαὶ αὐτοῦ ἐργασίαι διεσπάρησαν ἐν Εὐρώπῃ, αἱ ἀνακαλύψεις διεδέχθησαν αὐτὰς ἀστραπηδόν. Ὑπῆρξεν ἔρως πυρετωδῆς πρὸς ἐρεῖνας. Ἡ παρατήρησις φαινομένου τινος ἄγει εἰς ἐξακρίβωσιν ἐνὸς νόμου. Ἡ πρῶσις ἐνὸς καρποῦ ἐγείρει τῷ Νεύτωνι τὴν ἰδέαν τῆς παγκοσμίου ἑλξείως, αἱ σπασμοδικαὶ κινήσεις ἐνὸς βατράκου δεκνύουσι τῷ Γαλιλαίῳ τὴν ὑπαρξὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρευστοῦ. Ὁ Χάλ-λερ βλέπει κόσμον ὀλόκληρον ἐν λεκίῳ ὠοῦ. Ὁ Χάιν ἀνακαλύπτει τοὺς νόμους τῆς κρυσταλλογραφίας ἐν τοῖς λευψάνοις τεμαχίου πυκνῶδους ὄρυκτου (spath). Ἡ πτῆσις φύλλου χάρτου τίθησι τὸν Μογγολφερίον ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀεροστάτου, ὡς καὶ ἡ διὰ τοῦ ἀτμοῦ ἀνύψωσις τοῦ καλύμματος λέβητος ἀπεκάλυψε τῷ Σολομῶντι de Claus

Η ΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΚΑΜΒΡΩΝΟΣ

Πάντες γνωρίζομεν, ὅτι ὁ Καμβρῶν ἦτον ἀρχηγὸς τῆς ἐν Βατερλώ καλαίας φρουρᾶς.

Διηγούνται κατ' αὐθεντικὴν ἱστορίαν, ὅτι πιεζόμενος νὰ παραδοθῇ, ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, οἵτινες ἀπεδικάζον διὰ τῶν πυρῶν τῶν τὴν ἡμικατεστραμμένην αὐτοκρατορικὴν φρουρᾶν, ὁ Καμβρῶν ἀπεκρίθη: «*Ἡ φρουρὰ θηθήσκει, ἀλλὰ δὲν παραδίεται!*» Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἦτο ἐπιτυχῆς, λαμπρά, ἀξία τῆς ἐπισήμου ἐκείνης στιγμῆς, πλὴν ἔγνωσθη ἔκτοτε, ὅτι αὕτη ἐπενοήθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, σχετικῶς τῇ περιστάσει, καὶ ὅτι ὁ Καμβρῶν, ἐν τῇ συγχύσει ἐκείνῃ τοῦ πυρός, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σκεφθῇ νὰ εἴπῃ τοιαύτην μεγαλοπρεπῆ φράσιν.

Ἐν τούτοις, ἄλλοι τινες διατείνονται, ὅτι ἐξάλλως ἀπεκρίνατο εἰς τοὺς Ἀγγλους, κραυγάζας μεθ' ὀργῆς τὴν δημώδη καταστάσαν ἐκείνην λέξιν: Σκ. . . .

Ἡ λέξις εἶναι χυδασιότη, καὶ βεβαίως δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀποτυπώσωμεν ἐνταῦθα ὅλους αὐτῆς τοὺς χαρακτῆρας.

Ἄλλ' ὁμῶς δὲν ἔχει οὕτως τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐκασμενίζονται τινες νὰ νομίζωσι καὶ νὰ παραδειγματίζωσι τὸ ἄρρητον τοῦτο ρητὸν τοῦ Καμβρῶνος πρὸς ἑτέρά τινὰ σχετικὰ ὡς ἐγγίστα γεγονότα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἴδου δὲ τί ἀναφέρεται ἐν τινι πονήματι τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ κόμητος τοῦ Viel-Castel, τὸ ὁποῖον ἰσχυρῶς ἐδημοσιεύθη.

Ὁ κ. Viel-Castel ἔλαβε τὸ διήγημα τοῦτο ἀπὸ τοῦ στρατηγῶ Mellinet, διοικητοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς τοῦ Ναπολέοντος Γ', ὁ δὲ στρατηγὸς Mellinet, τὸ ἤκουσεν ἀπὸ αὐτῶν τῶν Καμβρῶνα. Ἐς ἀκούσωμεν λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ στρατηγῶ Mellinet διηγουμένου τὸ περιστατικὸν τοῦτο, κατὰ τὸν κ. Viel-Castel.

«*Ἀφοῦ, λέγει ὁ Mellinet, ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Βατερλώ ὁ Καμβρῶν εἰς τὴν ἐστίαν του, ὁ πατὴρ μου ἦτο ἀπὸν ἐν τῇ ἐξορίᾳ καὶ ὁ στρατηγὸς ἐχρησίμευσεν ὡς προστάτης μου. Εἶχε δὲ τοιαύτην συμπάθειαν πρὸς με, ὥστε αὐτὸς μὲ παρεκίνησε, δεκαπενταετῆς ἐτι ὢν, νὰ καταταχθῶ εἰς τὸν στρατόν.*»

Ὁ Καμβρῶν ποσῶς δὲν ἐφαίνετο στρατιώτης ἀγροῖκος, διότι ἀπ' ἐναντίας εἶχεν εὐρείαν μάθησιν καὶ πάντες ἐξελάμβανον αὐτὸν ὡς διακεκριμένον λατινιστὴν.

Ἐνθ' δ' ἡμέραν τινα ἀμφοτέροι ἐλουόμεθα ἐν τῷ ποταμῷ Λουάρ, ἐξεπλάγην, παρατηρήσας τὸ σῶμα αὐτοῦ τοσοῦτω καταπληγωμένον, καὶ ἄς ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, οὐδέποτε εἶδον ἀνθρώπον ἐν τοιαύτῃ φρικῶδει καταστάσει· ὁπαὶ σφαιρῶν, κτυπήματα σπάθης καὶ ξιφολόγησις, ξεσχίσματα σαρκῶν ἐκ μυδραλιοβόλων κτλ. μοι ἐπρόξινον βίγος καὶ τρόμον.

Τότε τὸν ἠρώτησα, ἐνθ' ἐκολύμβων παρ' αὐτῷ.

— Εἶναι ἀληθές, στρατηγέ μου, ὅτι εἰς τὸ Βατερλώ, ἀπεκρίθητε σκ. . . εἰς τὸν ἄγγλον στρατηγόν, ὅστις ἀπῆλθε παρ' ἡμῶν τὴν κατάθεσιν τῶν ὄπλων;

Ὁ Καμβρῶν μοι ἀπήντησε ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ, ὡς ἐσυνείθιζεν οὕτω:

— Μὲ γνωρίζεις κελῶς. Ἡ λέξις λοιπὸν αὕτη μοῦ ὁμοιάζει; Δύνασαι νὰ φαντασθῆς ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός μου ἐν τοιαύτῃ κτισίμῳ στιγμῇ; . . . Ὅχι, δὲν τὴν εἶπον. Ἐκεῖνο, ὅπερ ἀληθές, εἶναι ὅτι ἐκάστοτε, ὅσάκις ἡ πρότασις περὶ καταθέσεως τῶν ὄπλων μας ἐγένετο, ὕψωσα τὴν σπάθην μου, κραυγάζων διὰ τῆς ἡχηρωτοτάτης μου φωνῆς: «*Γρεναδέροι, ἐμπρός!*» Πλὴν μετ' ὀλίγον ἐπληγώθη, ἀπώλεσα τὰς αἰσθήσεις μου, καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν οἱ γρεναδέροι μου δὲν ἠδυνήθησαν πλέον νὰ βαδίσωσιν ἐμπρός, εἶχον φονεῦθῃ!

Τὸ ἀληθές τοῦτο διήγημα φαίνεται ἀληθέστατον, ἢ μᾶλλον πλησιάζει πολὺ τὴν πραγματικότητα. Ἐν τούτοις εἶτε τὸ ἐν, εἶτε τὸ ἄλλο εἶπεν, ὁ Καμβρῶν ὑπῆρξεν ἥρως.

Ἄσκη

τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ γονιμοποιὸς δύναμις τῆς μεθόδου τῆς ἐπαγωγῆς, ὥστε οἱ ὠραιότατοι βλαστοὶ τῆς ἐπιστήμης, οἱ Νεύτωνες, οἱ Φραγγλῖνοι, οἱ Πρίστλι, οἱ Λαβουαζιέ, οἱ Κυβιέ, εἰσὶν οἰονεὶ ἐκβλαστῆσις τοῦ βακωνεῖου δένδρου.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἡ ἐν πᾶσιν ἐπιτυχία ἐξήρτηται ἀπὸ τῆς ἀξίας τῆς μεθόδου· οἱ θρίαμβοι ἀνήκον πάντοτε εἰς τὰ ἔθνη, ἅπερ κάλλιστα διηύθυνον τὰς διανοητικὰς καὶ φυσικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Ἐάν, ἐν παραδείγματι, ἡ ἀρχαιότης διετήρησε καὶ καθιέρωσε τὴν δουλείαν, τοῦτο προῆλθε, διότι, στερουμένη καλῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν μεθόδων, δὲν προδιείδε τὰς ἀπειρούς μεθόδους τῶν ἐν τῇ μηχανικῇ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν, καὶ διότι εἶδε ἵνα μέρος μὲν τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὑποβληθῇ εἰς ἰδρωτὰς καὶ θυσίας, παῖξῃ τὸ μέρος τῆς μηχανῆς καὶ τῆς καρυάτιδος, ἵνα τὸ ἕτερον μέρος δυνήθῃ νὰ σκέπτηται, νομοθετῇ καὶ ὑπερασπίζηται ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ τοσοῦτον λαμπρὸς καὶ πρόωρος ἀραβικὸς πολιτισμὸς ἱμαρᾶνθη, ὡς ἐφήμερον ἄνθος, καθότι αἱ πρὸς τὴν ἐπιστήμην του ἐργασίαι καὶ τὸ σύνολον τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν δὲν ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἀσφαλούς μεθόδου· ὁ μεσαιὼν κατεβυθίσθη, ἐν νυκτὶ, μεθ' ὄλας τὰς ἀπέλπιδας προσπάθειας τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας, ἐνθ' τούναντιον ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἐξ ἧς πάνοπλος ἐξῆλθεν ἡ νεώτερος ἐποχὴ, εἶχεν ὅπισθεν αὐτῆς τὰς ἀνατολικὰς ὁδοὺς, τὰς θετικὰς μεθόδους τοῦ Κονδιλιάκ καὶ τοῦ Λοκίου, τὰ κυκλώπεια ἔργα τοῦ Bayle καὶ τοῦ Leibnitz, τὰς ὑψηλὰς καὶ γενικὰς ιδέας τῆς ὑπὸ τοῦ Δαλαμπέρ συνταχθείσης Ἐγκυκλοπαιδείας, ἧτις ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀνανεοῖ τὰς φιλοσοφικὰς μεθόδους τοῦ Βάκωνος. Ἡ βῆσις τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο ἀκράδαντος, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς κλύδων, οὐδεμία ἀντίδρασις ἴσχυσε νὰ τὴν ἐκρίψῃ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῶν λαῶν, ὧν ἐγένετο ὁ πολιτικὸς ἀστήρ.

Αἱ φιλοσοφικαὶ καὶ φυσικαὶ ἐπιστήμαι, ἀφοῦ ἐν θριάμβῳ ἐπάλασαν κατὰ σειρὰς προλήψεων, αἵτινες ἀνεγεννῶντο ὡς αἱ κεφαλαὶ τῆς Ὑδρας, ἐπλάσαν νέον κόσμον. Διέγραψαν τὴν δουλείαν ἀπὸ τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, ἔθεμελιώσαν τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἀπέδωκαν πᾶσαν τὴν δυνατὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὅστις ἀπαλλαγείς τέλος ὀριστικῶς ἀθλίου ζυγοῦ, ἐγκατέλιπε καὶ θὰ ἐγκαταλίπῃ βαρμηδὸν τὴν ἐπὶ μᾶλλον ἐπιπλέον ἐργασίαν εἰς τὴν μηχανὴν, ἵνα αὐτὸς πετάξῃ εἰς τὰς ὑψηλὰς σφαιράς τῆς διανοίας, ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἀνθρώπων, αὐξήσῃ τὴν εὐχίαν του διὰ τῶν λαμπρῶν ἐφευρέσεων, διὰ τῶν εὐφῶν ἀνακαλύψεων ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ τῶν γεγονότων καὶ φαινομένων.

Ἡ ἐπιστήμη ὄθεν καὶ ἡ βιομηχανία ἐν τῇ ὑψηλοτάτῃ αὐτῶν καὶ ἀληθεστάτῃ ἐκφράσει, εἶναι συνάνωμα ἀπελευθερώσεως, καὶ δύναται ἀνευ ὑπερβολῆς ν' ἀνακηρυχθῶσι ὡς ἀπελευθερωτὰ τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἀνερχόμενος τις δὲ τὴν πηγὴν τοσοῦτων προόδων, εἰς τὴν φιλοσοφικὴν αἰτίαν τούτων ἀποκαλύψων, τούτων βιομηχανικῶν θαυμάτων, δύναται μετὰ τοῦ Διδερότου νὰ εἴπῃ: «*Τὸ πᾶν ἐπανερχεται ἐκ τῶν αἰσθήσεων εἰς τὴν διανόσιν καὶ ἐκ τῆς διανοήσεως εἰς τὰς αἰσθήσεις. Νὰ ἐπιστρέφῃ τις εἰς ἑαυτὸν καὶ νὰ ἐξέρχεται ἀκαταπαύστως, τοῦτο εἶναι ἡ ἐργασία τῆς μελέσεως.*»

Ἐάν ἐκαστον ἔθνος ἐκμεταλλεῖται τὸ ἔδαφος καὶ τὰς ιδέας του, ἀναπτύσσων τὴν βιομηχανίαν του, ἐξευρίσκει νέα ὄργανα ἐργασίας παρουσιάζει μέρος τοῦ ὅλου, τιμῆμά τι τῆς μονάδος, ἀγῶνα μερικὸν διὰ τὸ ὅλον ἔργον, τοῦτο ἀπαξ τεθέντος, εἰς οὐδὲν ἔθνος συμφέρει νὰ διαταράττῃ τὸ ἕτερον ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἢ νὰ κωλύῃ διὰ πολέμου ἢ ἄλλως τὴν διανοητικὴν ἢ ὕλικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, τῆς εὐημερίας ἐκάστου λαοῦ συνδεμένης τῇ εὐημερίᾳ πάντων τῶν ἄλλων λαῶν. Ἡ ἐπιστήμη ἐπομένως εἶναι εἰρηνικὴ, ἀλληλέγγυος, ἀδελφικὴ. Προσεγγίζει τὰς χεῖρας, συνασπίζει τὰς δυνάμεις, συνενεὶ τὰς καρδίας καὶ παρασκευάζει δι' ὅλου τοῦ ὕλικου, δι' ὅλων τῶν προϊόντων τῆς χειρὸς καὶ τῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου τὸ μέγα οἰκοδόμημα τῆς ἀληθοῦς ἰσχύος, τοῦ ἀληθοῦς μεγαλείου τῆς ἀνθρωπότητος.

Φρέκ.

ΟΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΤΩΝ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Α'.

- Τὸν εἶδες;
- Τὸν εἶδον.
- Τὸν ἤκουσες;
- Τὸν ἤκουσα.
- Τὸν συλλαμβάνομεν;
- Ἐμπρός...

Καὶ ἀμέσως ἤρχισαν τρέχοντες, καὶ ἀναζητοῦντες τὸ θῆμα τῆς σπουδῆς των, ἀλλ' ἀφίχθentes ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ὑποψίας καὶ τῆς παραχῆς οὐδὲνα εὗρον, τίποτε δὲν ἀνεκάλυψαν.

Β'.

Αἱ τρέμον προξενούσαι τεθολωμένοι αὐταὶ λέξεις παντὶ τῷ διαβάτῃ, ἐτι μεγάλην τὴν φρίκην ἤξανον προφερόμεναι ἐν μεσονυκτίῳ ὥρα, ἐν ἀτραπῷ τινι τῶν Πατησιῶν, καὶ σχεδὸν ἀδιατάτῃ, ὑπ' ἀνθρώπων ὠπλισμένων ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν.

Οὗτοι ἦσαν δύο χωροφύλακες, ἔτοιμοι νὰ πυροβολήσωσιν, Καὶ τί συνέβαινε ἐκεῖ; Ἄκουσον καὶ φρίζον.

Γ'.

Ἐν τῇ μεσονυκτίῳ ἐκείνῃ ὥρα, νέος τις οὐτινος τὰ χαρακτηριστικὰ ἀδύνατον ἦτο νὰ διακρίνη τις, καὶ ῥάβδον ἐπὶ χεῖρας φέρων, ἐπήδα τοῦς τοίχους κήπου τινος ἀοράτως προσπαθὼν νὰ εἰσχωρήσῃ ἔνδον. Ἐκ δὲ τοῦ βαδίσματός του καὶ ἐκ τῆς παρὰ τοῖς χωροφύλακοις διαβάσεώς του, ἐγνώσθη μόνον ὅτι ἦτο νέος ἀνὴρ καὶ ὅτι ἐσπευδε πρὸς κεκρυμμένον τινα σκοπὸν.

Οἱ χωροφύλακες ὑποπτευθέντες ἀπρόοπτόν τι, ἀροποδητὶ ἠκολούθησαν αὐτόν.

Αἰφνης τὸν εἶδον ὠθοῦντα θύραν τινα.

- Νὰ πυροβολήσωμεν; λέγει ὁ εἰς.
- Ὅχι, ἀπαντᾷ ὁ ἕτερος, δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται.

— Διάβολε... δι' αὐτὸ δὲν προλαμβάνονται τόσα κακουργήματα. Τώρα;

— Νὰ τρέξωμεν, τὰ τὸν συλλάβωμεν...
Καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸν συλλάβουν, ἀλλὰ πλησιάζαντες οὐδὲν εἶδον.

Δ'.

Ὁ νέος ὅστις βεβαίως παρετήρησε τοὺς χωροφύλακας χωρὶς νὰ παραχθῆ ποσῶς, καὶ χωρὶς νὰ φωνασθῆ ὁ σκοπὸς τῆς νυκτερινῆς ἐπισκέψεώς του, ἡσυχῶς ἔλαβεν ἀτραπὸν τινα καὶ μὲ βήμα γαλῆς ἀπεμακρύνθη τῶν καταδιωκόντων αὐτὸν στρατιωτῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀπομακρυνθέντων τῶν χωροφύλακων, ἐπέστρεψεν ἐκ νέου εἰς τὴν πρώτην θέσιν του.

Οἱ χωροφύλακες προσπαθήσαντες ὑποχώρησιν ἐπὶ ἀνεκάλυψαν εἰς τὴν θέσιν ταύτην.

— Ἴδού τον, ἀνακράζει ὁ εἰς, εἶναι πλησίον τῆς ἰδίας θύρας, στέκεται, παρατηρεῖ ἐντὸς παραθύρου... κάτι κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα.

— Τί νὰ κάμνη; τί νὰ κάμνη; ἐρωτᾷ ὁ ἕτερος.
— Θεε! μία κραυγὴ! κραυγὴ γυναικεία ἤκουσθη καὶ οὐδὲν πλέον.

— Νὰ πλησιάζωμεν.
— Ἄ! ἴδού τον, φεύγει... ἐσταμάτησε πάλιν... ἐπιστρέφει... ἔκυψεν.

— Ἄχ! ἤκουσες; ἄλλη κραυγὴ πάλιν.
— Θεε μου! φόνος!

- Τὸν εἶδες;
- Τὸν εἶδον.
- Τὸν ἤκουσες;
- Τὸν ἤκουσα.
- Νὰ τὸν συλλάβωμεν,
- Ἐμπρός.

Καὶ οἱ δύο χωροφύλακες ἔτρεξαν νὰ τὸν συλλάβουν, ἀλλ' ὁ νέος ταχύτερος τούτων, τὸ θῆμα του ἐπ' ὤμου θέσας καὶ τὰς ἀτραπούς ὡς ἀστραπὴ διατρέχων, ἐγένετο ταχέως ἀφαντος.

— Νὰ πυροβολήσωμεν.

MAURICE DE FOS

ΣΩΣΑΝΝΑ ΡΑΜΩ

ἐκείνων, οἵτινες ἄλλως τε θὰ ἐγίνοντο βορὰ τῶν πτηνῶν ἐν ἐγκατελείποντο ἐπὶ τοῦ ἰδάφους.

Βλέπων τις τοὺς κατοίκους τούτους ὀδηγοῦντας, μὲ τὸ ἄσμα εἰς τὰ χεῖλη, τὰ μεγάλα αὐτῶν ἀμάξια πλήρη σταγῶν κριθῆς, σίτου, βρώμης καὶ ἀραβοσίτου, ὀκνῶς συρόμενα ὑπὸ τῶν κεκοπιακῶτων αὐτῶν ζώων, οὐδέποτε ἤθελε πιστεύσει ὅτι εὕρισκοντο ἐν παραμοναῖς ἐμφυλίου πολέμου.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τοῦ πνιγροῦ καύσωνος τῆς μεσημβρίας τὸ ἀλώνισμα ἐγένετο τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ὅτε οἱ νέοι καὶ νέοι χορεύοντες καὶ πηδῶντες παρίστανον θέαμα ὄντως διασκεδαστικὸν καὶ θελητικόν.

Ἡ ἀφιξὶς τότε τοῦ Χαίν-Πασσα καὶ δέκα χιλιάδων Αἰγυπτίων ἔδωκε πέρας εἰς τὴν ἀμφίβολον κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Ἐνῶ δὲ τινες ἠδιαφερόμενοι τῶν προκρίτων ἐπρότειναν νὰ ζητήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς νήσου, ἦτοι τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Κρήτης εἰς ἡγεμονίαν ἀνεξάρτητον, ἢ ἐπιτροπὴν δι' ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς 2 Σεπτεμβρίου, χρονο-

λογηθείσης ἐν Σφακίοις, ἀνεκήρυξε τὴν μετὰ τοῦ βασιλεῖος τῆς Ἑλλάδος ἐνωσιν τῆς νήσου.

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Κώστα Θεοχάρους ἐθριάμβευε, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν περιστατικόν τι ἐπελθὼν αἰφνιδίως ἐπεσφράγισε τὴν δοξασίαν ταύτην.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ταύτης, ἐνῶ ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ρεθύμνου, ἡ σφαῖρα ἐκपुरσοκροτήσαντος αἰφνης πιστολίου διήλθε πολὺ πλησίον τῆς πρυμνίας του. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀπεδόθη εἴτε εἰς ἐκπτώτων τινα φιλοδοξίαν, εἴτε εἰς ἀντεκδίκησιν τοῦ Φώτη Πασσα, ὅστις θὰ εἶχε βεβαίως πειραχθῆ διὰ τὰ ἐν τῇ ἐξώστῃ του εὐρεθέντα ἄνθη τῆς λεμονίας τῆς συζύγου του. Ὁ δολοφόνος ἐν τούτοις εἶχε εὐκόλως διαφύγει, διότι ἡ ἐκκλησία, ὅπως πάντες οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ περιεβάλλετο ὑπὸ περιβόλου καὶ ἱεροῦ δάσους, ὅπερ διηκούλων τὴν φυγὴν τοῦ κακούργου, χωρὶς νὰ κατορθώσῃσι τοὺλάχιστον νὰ μάθωσι τὸ ὄνομά του. Ἐκτοτε ὁ Κορομηλᾶς, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐγκατέλιπε πλέον τὸν

κουμπάρον του, τὸ δ' ἐσπέρας ἐκοιμήτο παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς οἰκίας του. Ὁ δὲ Δημήτριος, ὑποπτευθεὶς, ὅτι ὁ πρὸδοτὴς θὰ εὕρισκετο μετὰ αὐτῶν, μετὰ τῶν συντρόφων, ἀνεδέχθη τὴν εὐθύνην μετὰ τοῦ Νικολάου νὰ ἀγρυπνώσῃ αὐτοὶ μόνον των διαδοχικῶς καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ὁ Καυμένος κατεγίνετο διατηρῶν μίαν αἰγὰ διὰ τὸ τέλος τῆς Τεσσαρακοστῆς, ὁ δὲ παππᾶς, λησμονήσας τὰς ὑποσχέσεις του, ἤρ-

Τὰ ἄνθη τῆς λεμονίας τῆς Ραλλοῦς...

— Ἄς πυροβολήσωμεν.
— Μὰ, εἶναι ἀργά, ἔφυγεν, κρῖμα! Καὶ προχωρήσαντες ὀλίγον...

- Τί εἶναι τοῦτο;... ὦ! φρίκη, φρίκη! ἀνακράζει ὁ εἰς.
- Τί εἶναι; τί εἶναι;
- Αἶμα! αἶμα!... φόνος... κακούργημα... ἀρπαγὴ καὶ φυγὴ... δυστυχία... ἄχ! διατὶ νὰ μὴν ἐπυροβολοῦν; δυστυχία!...

Ε'.

Τὴν ἐπαύριον ὅλοι τῶν Πατησιῶν οἱ κάτοικοι ἦσαν ἐν μεγάλῃ παραχῇ καὶ ἀνησυχίᾳ. Διαδόσεις δὲ πολλαὶ καὶ φρικώδεις διέτρεχον τὰ χεῖλη ἀπάντων.

Οἱ μᾶλλον ὅμως ἀγανακτισμένοι καὶ ἀνήσυχτοι ἦσαν οἱ δύο χωροφύλακες, ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων τόσον ἀδεξίως διέφυγεν ὁ κακούργος.

— Ἴδονάμεθα κάλλιστα νὰ προλάβωμεν τὸ κακούργημα, ἔλεγεν ὁ εἰς, καὶ δὲν τὸ ἐπράξαμεν. Ἀτυχία!

Σκέψεις φοβεραὶ καὶ τύψεις συνειδήτος κατέχον τὸ πνεῦμα τούτων.

— Ἄλλὰ ἐξηκολούθησεν, οὐδὲν θῆμα, οὐδεὶς κάτοικος, οὐδὲν μέλος οἰκογενείας τῶν Πατησιῶν ἐφονεύθη. Καὶ ἐν τούτοις τὸ αἶμα ὑπάρχει, ἐν τούτοις ἀνθρωπίνῃ ὑπαρξίς ἐσβέσθη.

Καὶ αἱ σκέψεις αὐταὶ δὲν τὸν ἐγκατέλιπον οὐδὲ στιγμὴν. Ἐξήταζε, ἠρεύνα, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἐπροχώρουσαν αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ φοβεροῦ μόνον θεάματος τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος ἐσπαρμένων δίκην ὀάσεων ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἰδάφους.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῶν Πατησιῶν περίτρομοι ἱκανοποίησιν ἐζήτουν ἀπὸ τὰς ἀρχάς.

Ζ'.

Τῶν πραγμάτων εὕρισκομένων ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, γεῦμα εἶδιδετο, τὴν ἡμέραν ταύτην ὑπὸ τοῦ κυρίου Δ. ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ὄνοματός του εἰς τοὺς διαφόρους φίλους του ἐν Πατησιῶν.

Ἐατο καὶ πάλιν πίνων τὸν οἶνον τῆς νήσου κατὰ κόρον, ἰδίως ἀφ' ὅτου εὗρε τὸν δεῦτερον ἑαυτὸν του, τὸν Ἀμφιτρώναά του, αὐτὸν τὸν ἐπικατάρτατον ὑπαξιωματικὸν τοῦ Ναυπλίου, ὅστις τοῦ εἶχεν ἀφαρπάσει τὴν εὐτυχίαν του. Ἐν τούτοις ἤδη ἀμφότεροι παρηγόρουσαν ἀλλήλους, διὰ τὰς ἀνηκούστους ἀπαιτίας τῆς Βαδίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἐν τούτοις ἡ ἐπανάστασις βαθμηδὸν ἐγενικεύετο. Οἱ Κρήτες ἐμάχοντο ἀτάκτως ὡς ἐθελονταί, ἀποφεύγοντες τὰς μάχας τῆς γραμμῆς, ἐνεργοῦντες ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τῶν γενναίων ὀπλαρχηγῶν, τοῦ Χατζῆ-Μιχάλη ἐκ Λάκκου, τοῦ Κριάρη ἐκ Σελίνου, τοῦ Κόρακα ἐκ Μυλοποτάμου, ἀλλ' ὁ Κώστας Θεοχάρης ἐξεῖχεν ὄλων τούτων. Ὡς δ' ἡ Σωσάννα Ραμῶ εἶχε προεῖπει, διὰ νὰ ἀπαθανάτισθ τὸ ὄνομά τῆς πλησίον ἐκείνου, ὤφειλε νὰ δείξῃ τόλμην καὶ γενναϊότητα ἐφάμιλλον τῶν ἡρώων ἐκείνων Ἑλληνίδων γυναικῶν, αἵτινες ὡς Βαυβουλίνα, διήλθον διὰ τοῦ πυρός καὶ σιδήρου ὅπως φθάσωσιν εἰς τὴν περιωπὴν τῆς δόξης, δι' ἧς ἡ πατρίς αὐτῶν τὰς περιέβαλλεν.

Ἴδου δὲ ἐπὶ τίσι περιστάσεσιν ἡ ποτὲ παιδαγωγὸς τῆς Ραλλοῦς ἔλαβε τὸ βάπτισμα τοῦ πυρός.

Ὁ Κώστας, κατὰ τὸ ἔθιμον τῶν ληστῶν, εἶχε στήσει τὸ λημέρι του ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ ὄροπέδιου, προφυλαττομένου ἀπὸ τριῶν μερῶν ὑπὸ κρημνῶν ἀπροσίτων, σχηματιζόντων εἶδος στενῆς τινος χερσονήσου, ἐχούσης συνάφειαν μόνον πρὸς τὸ ὄρος. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην προσήρχοντο

Οἱ προσκεκλημένοι ὅμως ἐν παραχῇ διατελοῦντες ἐκ τοῦ μυστηριώδους δράματος τῆς προτεραίας, δὲν ἐπεθύμουν ποσῶς τοιαύτην διασκεδασίαν, ἀλλὰ τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσῃ τοῦ ἰορτάζοντος φίλου τῶν μετέβησαν εἰς τὸ γεῦμα, καὶ ζῆνε πολλῶν φιλοφρονήσεων ἢ διασκεδασίαν ὑπῆρξεν ἀρκούντως ζωηρά.

Μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων εἰς ἦτο πολὺ μελαγχολικὸς καὶ λίαν σκεπτικὸς. Οὗτος ἦτον ὁ νέος χωροφύλαξ τῆς προτεραίας, ὁ τὴν συνειδήσιν μὴ ἀναπειλαυμένην ἔχων ἐκ τῆς ἀδεξίας ἐκβάσεως τῆς ὑπηρεσίας του κατὰ τὸ δυστύχημα τῆς νυκτός.

Καὶ μολοντί κατὰ πρώτην φοράν εὐκαιρία τῷ εἶδιδετο νὰ συνδιασκεδάσῃ τῷ ἰορτάζοντι καὶ φιλοξενούντι φίλῳ του, κατὰ παράδοξον συγκυρίαν ἢ φυσιογνωμίαν τούτου τῷ ἀπῆρσκε καὶ φοβεράς ὑποψίας ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ συνελάμβανεν ὁσάνκις κατὰ πρόσωπον παρετήρει τοῦτον.

Η'.

Κόνικλοι καλῶς μαγειρευμένοι ἀπέτελλον τὸ ἔκτακτον τοῦ γεύματος, καὶ ἡ εὐχαρίστησις τῶν συνδαιτημόνων ἐζωγραφεῖτο εἰς τὰ πρόσωπα ὄλων.

Ἄλλὰ ὁ νέος χωροφύλαξ ἦτο σοβαρὸς!

Καὶ ἔτρωγεν ὀλίγον.

Καὶ δὲν ὠμίλει ποσῶς.

Προπόσεις ὑπὲρ τοῦ ἰορτάζοντος ἐν μεγάλῃ εὐθυμίᾳ γίνονται καὶ ὁ χωροφύλαξ δὲν λαμβάνει μέρος. Συγχαρητήρια γίνονται καὶ ὁ χωροφύλαξ ἀπέχει ἀπεχθῶς.

Θ'.

Τέλος τὸ γεῦμα τελειώνει. Ἀπαντες ἐτοιμάζονται νὰ ἐγερωθῶσιν ἐκτὸς τοῦ χωροφύλακος, ὅτε τὰ βλέμματα ὄλων ἐπ' αὐτοῦ παραδοξῶς στρέφονται.

Τότε ἐγείρεται οὗτος καὶ διὰ βλοστροῦ βλέμματος τὸν ἐκνίζοντα ἀνερίζων.

— Ἐνταῦθα, μεταξὺ ὑμῶν, εὕρισκεται εἰς φονεύς, ἀνακράζει.

Ἀπαντες ἐταράχθησαν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοιαύτης λέξεως

πρὸς ἀνάπαυσιν πάντες οἱ ἐθελονταί μεθ' ἐκάστην ἐκστρατείαν. Προαιώνια κυπάρισσις ἐσχίαζον καὶ ἐκάλυπτον τὸ φυσικὸν αὐτὸ φρούριον ἀπὸ τῆς θέας τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὸ ὅποιον, ἐν περιπτώσει ἐφόδου ἠδύνατο νὰ ἀνθῆξῃ ἐν τακτικῇ καὶ κανονικῇ πολιορκίᾳ πολεμοῦ πρὸς ἅπασαν τὴν στρατιὰν τοῦ Χαίν-Πασσα.

Ἦτο νῦξ σκοτεινοτάτη. Ἡ Σωσάννα Ραμῶ, ὁ Κώστας, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ λησταὶ ἐκοιμῶντο ἀνάμειξ ὑπὸ τὸν πνέοντα θερμὸν ἀνεμον, ἐν διήγειρεν ἡ βαθυμυδὸν σβεννυμένη πυρὰ τῶν κατὰ τὴν δεξιὴν ἀναφθέντων ζύλων καὶ χόρτων πρὸς καταπράυνσιν τοῦ δριμυτάτου τῆς νυκτός φύχους. Ὁ Καυμένος, φοβούμενος μὴ τοῦ κλέψῃσι τὴν αἰγὰ του ἐν ᾧ θὰ ἐκοιμάτο, ἐκράτει στεγασ-

Τὸ φρούριον καὶ ἡ πόλις τῶν Χανίων

νῶς αὐτὴν διὰ τῶν κεράτων. Αἱ δύο κεφαλαὶ τοῦ παππᾶ καὶ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ βεβαρυνμένοι ὑπὸ τοῦ πολλοῦ οἴνου, ἐπλησίαζον, ὡς νὰ ἤθελον ν' ἀπασθῶσιν ἀλλήλους ἀδελφικῶς,

— Διότι ἐνάματε λάθος, δάσκαλε, καὶ τὸ ἐπετάξατε ἐμέ-
να, αὐτὸς ἔλεγε ὅτι φορεῖτε παλαιὰ παπούτσια.

++

Δύο λωποδύται ἐρίζοντες ἐν τινὶ ὁδῷ, ἤλθον εἰς χεῖρας καὶ
ἐγρονθοκοποῦντο κατὰ πρόσωπον, μὴ κατορθοῦντος τοῦ ἐπεμ-
βάντος τρίτου φίλου των νὰ τοὺς διαχωρίσῃ.

Τὸ αἷμα ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ προσώπου ἀμφοτέρων.

— Νερό, νερό ρίξε τους, ἐφώναζον οἱ παρεστώτες.

Ἡ πάλῃ ἐξηκολούθει, ὅτε ἐδέησε πολλοὶ τῶν παρεστώτων
νὰ λάβωσι προσωπικῶς μέρος, καὶ ἐπὶ τέλους διὰ παρακλή-
σεων καὶ ἐπεμβάσεων κατωρθώθη ἡ κατάπαυσις τῆς πάλης.

Αἴφνης ὅμως οἱ λωποδύται ἐφάνησαν διασχίζοντες τὸ πλῆ-
θος καὶ γινόμενοι ἄφαντοι, δύο δὲ τῶν λαθόντων μέρος ἐκ
τῶν παρεστώτων ἐζήτησαν τὰ ἐξαφανισθέντα αὐτῶν ὠρολόγια.

++

Περὶ τὸ λυκαυγίς, μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν προσκεκλη-
μένων ἀπὸ τοῦ τελευταίου ὑπὲρ τῶν πτωχῶν χοροῦ, πένης
πλησιάζει Κυρίαν, ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀμα-
ξάν της καὶ τῆς ζητεῖ ἐλεημοσύνην.

Αὕτη ὅμως ἀποτόμως κλείουσα τὴν θυρίδα τῆς ἀμάξης:

— Φύγε αὐθάδη, τῷ λέγει, διὰ σένη ἐχόρευον ὄλην νύκτα
καὶ ἔχεις τὴν τόλμην νὰ μοῦ ζητήσης καὶ ἐλεημοσύνην;

++

Ἐνῶ ὑψοῦτο ἀερόστατόν τι εἰς τὰ ὕψη, εἰς Κύριος λέγει
πρὸς τὸν ἐγγὺς αὐτῷ ἰστάμενον ἄγνωστον καὶ ὄλως ἀφρη-
μένον:

— Τί φιλά, τί φιλά, φίλε μου, τῷ λέγει.

— Ποῦ εἶναι;

— Νά! δὲν τὸ παρατηρεῖτε;

Ὁ ξένος παρατηρεῖ μετὰ οἴκτου αὐτόν, ἀπαζιῶν νὰ προσ-
βλέψῃ ἄνωθι αὐτοῦ.

Ἦτο χαρτοπαίκτης.

++

Τὰ πῶς τί δὲν ἀνακαλύπτουσι.

— Πῶς ἔχει ἡ Κυρία σας;

— Δὲν εἰξιούρω.

— Πῶς;

— Δὲν τὴν βλέπω πρὸ δέκα ἐτῶν.

— Πῶς;

— Ἀκόμη βάζεται τὸ πρόσωπον.

— Πῶς;

— Μὲ διάφορα χρώματα.

— Πῶς;

— Μὲ τοὺς χρωστῆρας.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

46

Αἶνιγμα.

Τῆς Χριστιανώσωντος στυλός
τὸ ζύλον μου ὑψοῦται
αὐτὸ ἀγιασθὲν ὀρθοῦται
ὡς παρηγοριᾶς πηγὴ.
Ἐπ' ἐμοῦ γλυκὺ, θεῖον γεῖλος
ἐκπνεῖσαι, τοῦ κάλλους ἡ ζῆσῃ,
ἀληθείας ἀκτίνας ρίχνει
καὶ ὁ Θεὸς λατρεύων κλίνει
μετ' ἐνλαβείας τὸ κεφάλι
ὁ' ἐμέ, τ' ἀτίμητο κορτάρι.
Τέλος ὄνομα κοινὸν
συνενοῦται μετ' ἐμοῦ
κα' ἄν φόρον κεφαλικὸν
ἀποτίσω, ὦ! φοβοῦ
μη τυχὸν καὶ σὲ κεντρίω
καὶ ἡμίτερον σ' ἀφήσω.

47

Πρὸς συμπλήρωσιν

— α. ι. ε. ε. ι. — ι. ν. — ε. ι. — ε. ὀ. — α. ι. — ι. — α. ι. — α. ι. —

48

Κυβόλεξον.

E

I

I

E

49

Λογόγραφος.

I + + ἔχω + δPMν αΠα + X νεῦε — εἶμι
X Φανῆ συν X Φ ᾠ! ναί + ᾠ! E ἄν + : ζῆς.

Ἐν Ἀθήναις.

Ἀραβικὸς Ἴππος

Λύσεις τῶν ἐν τῷ 30 φύλλῳ αἰνιγμάτων.

37. Αἶνιγμα.

BPOXH — OXI — OXH

Ἐλυθεν αὐτὸ ὁ ἐκ Δομοκοῦ κ. Ν. Καράλης.

38. Πρὸς συμπλήρωσιν.

ΕΓΩΙΣΜΟΣ ΘΑ ΕΙΠΗ ΑΥΘΑΔΕΙΑ

39. Κυβόλεξον.

M A N A

A M H N

N H M A

A N A E

Ἐλυσαν αὐτὸ οἱ ἐξ Ἀθηνῶν κ.κ. Κ. Ν. Τσακᾶκης, καὶ Στ. Ἀθ.
Βασιλάκης.

40. Λογόγραφος.

ΤΟ ΠΑΝ ΤΟΛΜΗΣ ΔΕΙΤΑΙ

41. Περίεργον ἐρώτημα.

Καθ' ὅτι καὶ οἱ μὲν εἰκοσιεῖς εἰσι, καὶ ὁ δὲ ὄλικος ἦν.

ΑΝΤΑΘΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ 'ΦΥΣΕΩΣ,

A. K. Ναύπακτον. Συνδρομὴ ἐλήφθησαν, φροντίσατε παρα-
καλῶ καὶ διὰ τρίτην. Εὐχαριστοῦμεν. Ἐλυπήθημεν διὰ δυσάρεστα.
— H. K. Σύρον. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν. Γράψωμεν. — Γ. Ν.
Δικελῆ. Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν συνδρομητάς.
— X. T. Ἰπάτην. Ἰμετέρα συνδρομὴ ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν, ἀ-
πόδειξις στέλλεται σὺν παρόντι φύλλῳ. — Π. X. Bucarest. Δελά-
ριον ἐλήφθη, ἔχει καλῶς. Συνδρομητὴν ἐνεγράψωμεν καὶ ἀπεστείλα-
μεν σειράν, σὰς ἐγράψαμεν. — K. Δ. Λεβαδείαν. Ἐλήφθησαν, εὐ-
χαριστοῦμεν, γράφομεν. — Ἀγνώστῳ φίλῳ A. K. Λαμίας. Ἐλή-
φθη σὰς εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν ὑμῖν. — X. Σ. Κάλμας. Ἰμε-
τέρα συνδρομὴ ἐλήφθη, σὰς εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξις στέλλεται σὺν
παρόντι φύλλῳ. — Π. T. Ἀγγίαν. Ἐχει καλῶς. Ὁ ἐν τῇ ἀποδεί-
ξει σας δεξιὸς ἀριθμὸς εἶναι καὶ ἀριθμὸς λαχείου σας. — Δ. T. Βόνι-
τσαν. Ἐχει καλῶς, δῶρον σὰς ἀποστέλλεται σήμερον. Ἀριθμὸς λα-
χείου χρησιμεύσῃ ὁ ἐν τῇ ἀποδείξει σας. — A. K. Κατόναν. Τε-
λευταία συνδρομὴ ἐλήφθη. Δῶρα ἀπεστάλησαν χθὲς. Εὐχαριστοῦμεν.
— N. B. Νάξον. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη, σὰς εὐχαριστοῦμεν. Ἀπό-
δειξις σας στέλλεται σὺν παρόντι. — Δ. Π. Τρίπολιν. Συνδρομὴ σας
ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξις στέλλεται σὺν παρόντι φύλλῳ. —
Δ. A. Λάρισσαν. Ζητούμενον φύλλον ἀπεστάλη ὑμῖν σὺν παρόντι.
— Ἀγνώστῳ ὑπογραφῇ K α λ α μ α ς. Ναί, ἐλήφθη συνδρομὴ σας πλὴν
ὑπογραφῆς σας δυσανάγνωστος καὶ δὲν ἐσημειώθητε ἔτι εἰς βιβλία μας,
ἐπομένως παρακαλεῖσθε διασαφήσητε αὐτήν. — X. Z. Λαμίας. Συν-
δρομὴ σας ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξιν σας ζητήσατε παρα-
καλοῦμεν παρὰ αὐτόθι κ. Διακοπούλῳ τηλεγραφητῇ. — Θ. M. Πάτρας.
Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Σὰς ἐγράψαμεν.